

Bilaga 4

Förstärkningsbidraget – utformning och kriterier

Uppdaterade i januari 2010.

A Förstärkningsbidragens allmänna utformning och avgränsning

Förstärkningsbidragen är en del av de allmänna statsbidragen till folkhögskolorna och utgör för närvarande ca 10 %. FBR beslutar årligen vilket belopp som avsätts. För år 2010 är beloppet 162 mkr.

Förstärkningsbidragen avser i första hand sådana pedagogiska insatser som hör till en folkhögskolas ordinarie verksamhet, men som det behövs mera av när man vänder sig till studerande med funktionsnedsättning respektive invandrare med brister i svenska språket. Sådana insatser är främst:

- **ökad lärartäthet**
- **ökade samordnings- och syo-insatser**
- **ökade kurators- och psykologinsatser**

Förstärkningsbidragen är utformade dels som en grundschablon, dels som ett kostnadsrelaterat bidrag. I båda fallen avser bidraget **merkostnader** som en folkhögskola har för särskilda pedagogiska insatser för de deltagare som är underlag för förstärkningsbidragen.

Grundschablon (avser både invandrare och deltagare med funktionsnedsättning)

Grundschablonens del av förstärkningsbidragen är relaterad till den tid kursdeltagare med funktionsnedsättning eller invandrare med brister i svenska språket deltar i skolans statsbidragsberättigade utbildning. Det betyder att begreppet deltagarvecka även är utgångspunkt vid beräkningen av förstärkningsbidrag.

Observera att det inte är antalet invandrare eller deltagare med funktionsnedsättning i sig som berättigar till grundschablon. Det är endast om skolan haft merkostnader för särskilda pedagogiska insatser som grundschablon utgår.

Skolorna erhåller ett ingångsvärde för förstärkningsbidraget i form av deltagarveckor. Ingångsvärdet grundas på de deltagarveckor som varit underlag för stöd under föregående år. Det innebär att samtliga deltagare med funktionsnedsättning eller deltagare som är invandrare med brister i svenska språket och där skolan genomfört insatser med hjälp av förstärk-

ningsbidrag (oavsett om kostnaderna varit höga eller låga) ligger till grund för detta ingångsvärde.

Utifrån detta ingångsvärde erhåller skolan i samband med statsbidragsbeslutet en resurs i form av ett antal deltagarveckor med grundschablon. För kalenderåret 2010 är cirka 75 mkr avsatt och bidraget är 250 kr per deltagarvecka.

Grundschablonen behöver sedan inte sökas. Genom den ordinarie verksamhetsrapporteringen till SCB får Folkbildningsrådet uppgift om den genomförda verksamhetsvolymen för deltagare inom respektive kategori som fått del av stödinsatser. Om denna verksamhet uppgår till minst 100 % av ingångsvärdet behåller skolan tilldelad grundschablon. Om volymen inte uppnås sker en omfördelning till skolor som ökat sin verksamhet till över 100 % av ingångsvärdet.

För skolor som enbart utnyttjar grundschablonen behövs ingen ytterligare ansökan eller slutredovisning utöver den ordinarie verksamhetsrapporteringen. Det är emellertid viktigt att skolan har en egen ekonomisk uppföljning så att man kan säkerställa att förstärkningsbidragen används för sitt syfte.

Extra förstärkningsbidrag (avser endast deltagare med funktionsnedsättning)

För de skolor som har högre kostnader för stödinsatser för deltagare med funktionsnedsättning än den som motsvaras av grundschablonen, finns möjlighet att ansöka om ytterligare bidrag (utöver grundschablon) från Folkbildningsrådet till merkostnaderna för ökad lärartäthet samt andra pedagogiska/socialpedagogiska insatser. Cirka 87 mkr av förstärkningsbidraget avsätts 2010 för detta ändamål. Skolornas ansökningar prövas och graden av kostnadstäckning beror på hur långt medlen räcker.

Vid bedömning av det extra förstärkningsbidragets storlek sker en avräkning med 250 kr per deltagarvecka (motsvarar grundschablonen) från skolans totala redovisade kostnader.

För att skolor med omfattande verksamhet för funktionshindrade ej ska drabbas av en större neddragning i

absoluta tal än andra har ytterligare 25 tkr/halvår avräknats från redovisade kostnader innan den relativa fördelningen av tillgängliga medel gjorts.

Vidare finns en övre gräns för vilken årslärarkostnad som kan läggas till grund för beräkning av det extra förstärkningsbidraget.

Avgränsning mot tilläggs- och assistansbidrag från SPSM² (deltagare med funktionsnedsättning)

Förstärkningsbidragen från Folkbildningsrådet skiljer sig i fråga om ändamål från de bidrag som kan beviljas av **SPSM** för andra kostnadskrävande insatser för deltagare med funktionsnedsättning.

Bidraget från SPSM avser i första hand insatser för

- **assistans**
- **tolk**
- **anpassning av teknisk utrustning och läromedel m.m.**

B Deltagare som kan ge underlag för förstärkningsbidrag

Deltagare med funktionsnedsättning

Endast den kursdeltagare, som p.g.a. funktionsnedsättning har behov av särskilt kostnadskrävande insatser för att kunna följa utbildningen, får ingå i det antal kursdeltagare som ligger till grund för beräkning av förstärkningsbidraget.

Begreppet funktionsnedsättning har sin utgångspunkt i Världshälsoorganisationens (WHO) analys. Enligt WHO är en funktionsnedsättning en följd av en skada/sjukdom. Funktionsnedsättningen medför en begränsning som gör att den enskilde kan möta hinder i sin dagliga livsföring. Förekomsten av hinder och dess svårighetsgrad bestäms av den miljö man befinner sig i. En fullständigt anpassad miljö är inte handikappande för den enskilde. Handikapp kan sägas vara skillnaden mellan den enskildes behov och möjligheterna att få dem tillgodosedda d.v.s. att kunna leva som andra. I det här sammanhanget kan nämnas att deltagare med en tidigare kort utbildning inte kan anses ha en funktionsnedsättning trots

---

²Specialpedagogiska skolmyndigheten, som bildades 1 juli 2008. Myndigheten har övertagit den verksamhet som tidigare hanterades av Sisu (Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd).

svårigheter i inlärningsprocessen kanske som en följd av bristande läs- och skrivvana. Inte heller deltagare, som kan anses falla under begreppet sociala problem, kan enbart på den grunden betraktas som deltagare med funktionsnedsättningar.

Funktionshinder som ofta kräver en anpassning för att studiesituationen ska fungera är

- rörelsehinder
- synskada
- hörselskada
- döv
- dövblind
- olika medicinska funktionsnedsättningar t.ex. afasi och epilepsi
- dyslexi
- utvecklingsstörning
- förvärvad hjärnskada i vuxen ålder
- psykiska funktionshinder
- neuropsykiatriska funktionshinder (t.ex. Aspergers syndrom och DAMP)

Invandrare med brister i svenska språket

Endast den invandrare som har sådana brister i det svenska språket, att det föreligger svårigheter att följa en utbildning utan särskilda insatser, får ingå i det antal kursdeltagare som ligger till grund för beräkning av grundschablon.

Observera att gäststuderande från andra länder, som vistas i Sverige för studier, inte är invandrare. *Gäststuderande berättigar därför inte till förstärkningsbidrag.*

C Vad är merkostnader?

För att förstärkningsbidrag ska utges ska skolan ha haft merkostnader som är relaterade till funktionsnedsättningen eller till invandrarens behov av stöd. Folkbildningsrådet har tillsammans med SPSM utformat riktlinjer som ger vägledning vid bedömning av vad som kan betraktas som merkostnader respektive ordinarie kostnader.

Kostnader för ökad lärartäthet

Lärartäthet är ett viktigt kvalitetsbegrepp i folkhögskolans verksamhet. Deltagare med funktionsnedsättning kan ha behov av undervisning i små grupper med kostnader för förstärkta lärarinsatser som följd. Insatserna ska så långt som möjligt finansieras

genom ordinarie statsbidrag. För väsentligt utökad lärartäthet kan skolan ansöka om extra förstärkningsbidrag.

Grunden för att bidrag ska beviljas för ökade lärarinsatser är att det rör sig om undervisning. Undervisning utförs av den som är anställd som lärare vid skolan. Undervisning kan i vissa fall också delvis utföras av den som annars är anställd som exempelvis husmor, kurator, logoped, assistent vid skolan. Anställningsförhållandet ska i sådant fall motsvara arbetsuppgiften. Det måste klart framgå att denna del av tjänsten avser lärararbete/undervisning.

Merkostnader för samordning, syo, kurator och psykolog

De insatser som folkhögskolan gör för sina deltagare ska självklart innefatta deltagare med funktionsnedsättning utan att särskilt bidrag utgår. Det är först när skolans insatser behöver utökas väsentligt på grund av att dessa deltagare har större behov av insatser än andra deltagare som skolan kan börja beräkna merkostnader för insatsen.

D Policydokument

Varje folkhögskola ska - som en utveckling av sina allmänna målskrivningar – utarbeta ett policydokument, som diskuterar olika aspekter kring arbetet med kursdeltagare med funktionsnedsättning och invandrare med språksvårigheter. Det ankommer på styrelse/huvudman att anta ett sådant dokument. Arbetet med deltagare med funktionsnedsättningar ska vara väl förankrat i hela skolan. Dokumentet bör innehålla en beskrivning av:

- skolans allmänna förhållningssätt till deltagare med funktionsnedsättning och invandrare med språksvårigheter
- vilka grupper skolan vänder sig till
- pedagogiska/metodiska arbetssätt
- integrationsfrågor
- utvecklingsarbete
- fortbildning för såväl lärare som annan personal
- kontakter med intresseorganisationer för de grupper skolan arbetar med
- lokaler och teknisk utrustning
- rekryteringsarbete

De allmänna målskrivningarna bör ligga till grund för skolans uppföljnings- och utvärderingsarbete.

E Ansökan och utbetalning

Grundschaablon

De medel som hänför sig till grundschaablonen utbetalas kvartalsvis från Folkbildningsrådet tillsammans med övriga statsbidrag utan ansökan. Underlag för grundschaablon är det ingångsvärde som fastställts för varje folkhögskola och som framgår av det årliga statsbidragsbeslutet.

Extra förstärkningsbidrag

Ansökan om extra förstärkningsbidrag för pedagogiska merkostnader görs per läsår. Ansökan inges under september till SPSM, som har i uppdrag av Folkbildningsrådet att administrera det extra förstärkningsbidraget. Slutrapportering av använda medel görs efter varje termin.

Den ansökan som görs i september för det påbörjade läsåret ligger sedan till grund för de kvartalsvisa förskottsutbetalningarna. Slutreglering sker halvårsvis efter juni och december månad.

F Tillägs- och assistansbidrag från SPSM

Skolor som har kostnader för tolk för döva, dövblinda och vuxendöva, assistans samt anpassning av teknisk utrustning och läromedel m.m. ansöker om bidrag till detta hos SPSM. Ansökan ska vara SPSM tillhanda under september och avse ett helt läsår. Beslut om beviljade medel meddelas skolorna. Ansökan till SPSM görs vid samma tillfälle och på samma blankett som ansökan om extra förstärkningsbidrag från Folkbildningsrådet. Blanketter för ansökan finns på SPSM:s hemsida www.spsm.se. Blanketterna skickas även ut till samtliga folkhögskolor före ansökningstillfället.